

GAZETA TRANSILVANIEI

PROPRIETARĂ: ASOCIAȚIUNEA „ASTRA” BRAȘOV
Apare de două ori pe săptămână prin îngrijirea
Comitet de redacție.
Atelierile tipografiei „Astra” TE 1102.
Pagini 4-6-8 Lei 3.

STEAG RIDICAT LA
1838
GH. BARÎȚIU ȘI SFÎNȚIT DE LUPTELE PURTATE SUB CUTELE LUI
DE ATĂȚIA URMAȘI, ÎN FRUNTE CU MUREȘENII

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
BRAȘOV.
B-dul REGELE FERDINAND Nr. 12 T. 1513
Abonamentul anual lei: ... Autorități și Societăți lei
Anunțuri și reclame după tarif

Nr. 27 Inreg. Trib. Brașov S. II No. G. II. 71/942

Miercuri 5 Aprilie 1944

Anul 107

„1000”

de I. Bozdog

Folosim cu dragă inimă titlul de mândrie al editorialului dela 21 Martie a. c. din „Tribuna Ardealului”. Rostim cu aceeași mândrie această cifră, ca și voi fraților! Bucuria muncii voastre este triumful întregului suflet românesc.

A ridica și a purta în vremuri și împrejurări atât de maștere steagul conștiinței naționale, a-l face să adune sub faldurile lui pe toți care se sbat în ghiarele celui mai neiertător dușman, și a-l putea menține peste urletul valurilor ca semnal luminos al mântuirii sigure și apropiate, este marea voastră merit, care ne emoționează și copleșește pe cei ce nu vă putem da mâna de ajutor frățesc altfel decât prin recunoștința noastră plină de admirație.

Ori de câteori citim scrisul acesta, despre care voi spuneți că-l sprijinesc cu toată căldura „frații noștri plugari” care știu să aprecieze acum mai mult ca oricând „litera și limba dulce românească” simțim toată căldura și dragostea voastră frățească.

Dacă ne-ați putea simți mahnirea ori de câteori întârzie solia voastră, ați avea de sigur cea mai plăcută răsplătă a strădaniilor pe care căutați să le acoperiți sub vălul modestiei.

Cele 1076 articole originale din „Graiu și suflet” ca și mii de articole din toate domeniile vieții publice, sunt revărsarea tălăuzitei voastre dureri și manifestarea nesdruncinatei credințe a puterii de viață românești, pe care nimeni, niciodată și sub nicio formă nu o va putea stinge.

Se apropie ceasul în care vrednicia voastră se va prezenta cu cel mai frumos certificat al greului războiu ce-l purtați și care este tot atât de aspru ca cel din tranșeele săpate.

În acele zile de îmbrățișare frățească vom aduce ființei ciuruite de atâtea năpaste prinosul recunoștinței ce vi se cuvine vouă, bravi ștejeri ai vrierii românești.

Incercați-vă voștrii cărmaci, profesorului Hațieganu ca și marilor Arhieret ce stau în furtună alături de voi, întregă Transilvanie și neamul întreg va trebui să vă arate, la timpul său, măsura prinosului dragostei și înțelegerii muncii ce o depuneți.

Voi, cei ce stați în umbra morții va trebui să fiți carantina morală a neamului, ca să nu lăsați să mai poată străbate pe plaiurile curățite prin suferințele voastre, pe nimeni, de oriunde ar veni, care ar putea să destrame integritatea sufletească refăcută prin suferințe.

Ați reușit să ridicați steagul din noroiu. Îl vom înfige împreună pe redută.

Martirii dela Beiuș

de

V. Branisce

S'a scurs un sfert de veac de când în noaptea de 3 spre 4 Aprilie 1919 au fost asasinați de hoardele secuiești doi conducători ai Belușului: Dr. Ioan Clor-daș și Dr. Nicolae Bolcaș.

Cel dintâu a fost un aprig luptător naționalist ce a activat, până în ceasul din urmă, pe toate țărmurile, pentru ridicarea oropsitului său neam, militând ca om politic, ca președinte al despărțământului „Astrei”, ca director al băncii „Drăganul” și ca inițiator al multor mișcări de afirmare românească. Al doilea, un înfocat luptător al cauzei naționale și un ajutor neprețuit al doctorului Ciordaș.

Uniți în străduințele lor de luptă românească, cei doi bărbați au rămas uniți pe vecie, prin chinurile îndurate în acea noapte de pomină — când mâni barbare i-au omorât fără judecată și i-au îngropat în satul Lunca — și prin amintirea recunoscutoare ce un neam întreg le-o poartă pentru demnitatea cu care au știut să înfrunte moartea.

Dela martirajul lor s'a scurs un sfert de veac.

Ce scurte ne par cele două decenii de înfîrțare de viață liberă românească, în perspectiva timpului, față de ultimii ani lungi de grele prăbușiri!

Crezusem în clipa curată a reali-

zării idealului nostru național că jertfa martirilor dela Beiuș va fi cea din urmă din nesfârșitul șir de sacrificii aduse pe altarul neamului. Crezusem că va fi picătura cea din urmă, care umple paharul, picătura izbăvitoare.

Dar n'a fost să fie așa!

Evenimente năprasnice mai recente au inseris alte și alte nume în rândul martirilor cauzei naționale. Pe lângă Beiuș, Huedin, Trăsnea, Ip sunt nume săpate pe vecie în inimile noastre. Ele ne evocă veacuri trecute cu scrâșnit de roate și trosnete de oase.

Și paharul tot nu este plin!

Drumurile țării sunt iarăși răscolite de bejenari. De astădată pornesc în pribegie răzeșii lui Ștefan cel Mare, iar printre ei, tăcuți și oropsiți își caută un adăpost mulți din cei ce în toamna anului 1940 fuseseră primiți în pământul ospitalier al Moldovei.

În ziua când în biseritele noastre se pomenește amintirea martirilor dela Beiuș, trenuri încărcate cu refugiați stau bătute de viscol în gări. Mâni înțepenite de copil se întind șovăitoare. De ai avea toate bunătățile lumii nu poți să le dai ceea ce ei lasă în urmă: căldura vetrei părintești și ulița copilăriei.

Pe drumurile țării trec martiri...

Belșug de cartofi

de Dr. I. Gârbacea

Nu împărtășesc de loc alarma inginerului agronom V. Brătianu, șeful ocolului agricol Rupea, care soma pe consumator într'un articol trecut cu următoarele:

„Agricultura” își mai poate menține oferta încă timp de 60 zile. Dacă în acest timp nu se ia vreo măsură pentru valorificarea cartofilor, sute de vagoane vor fi duse din nou pe câmp, pentru a fi folosite ca îngrășământ — ultima formă de valorificare — și ar fi mai mare păcat și grea lovitură morală și materială dată agricultorilor, cărora prea des li s'a spus că nu produc cantități și calități destule.”

Oricât ar fi de neplăcută situația producătorilor când prețurile produselor lor scad, eu am avut o deosebită satisfacție la citirea celor de mai sus. Anul trecut fiind solicitat de Universitatea liberă muncitorească să țin o prelegere despre prețuri, am spus auditorului că o ieftinire nu poate veni decât dela pronia cerească. Un an bun agricol înseamnă belșug și prețuri cu scădere, un an rău sărăcie și scumpete. Eram chiar în iarnă, după un astfel de an extrem de secetos și sec, prețul porumbului în special se urcase la de 4 ori, cu toate măsurile și prețurile maxime. Fenomenul natural nu putea fi astfel frânt. La fel nu va putea fi frânt nici fenomenul invers, cu toate alarmele date de oameni care pricep sau care nu pricep problema.

Dar oare producătorul e neapărat în pagubă atunci când din cauza belșugului prețurile scad? După cum am arătat în prelegerea mea — și publicul nu a vrut să-mi dea crezare — distanța la noi între un an rău și unul bun e de 1:4. Cu alte cuvinte, anul bun la aceeași muncă și același capital aduce o recoltă de patru ori mai mare. Ce e mai firesc ca prețul să fie de patru ori mai mic, fără ca producătorul să aibă vreo diferență în minus. Prețul însă nicidecum nu scade în proporție egală; diferența e un câștig al anului bun față de cel rău.

Continuare în pagina 6-a

„GAZETA TRANSILVANIEI”

Inceput de carte

de

Ion Colan

N'am scris împotriva nimănui, ci pentru noi.

De mi-a fost prea dragă țara, n'am urit-o pe-a altora.

Nici omul de alt neam n'a putut să-mi pună în ochi fulgere de mânie, nici nenorocirile popoarelor în luptă, dușmane sau prietene, n'au fost în stare să-mi alimenteze bucuriile și tristețile.

Privind multele câte se întâmplă, trăindu-le în parte, am crezut că

singurul nostru drum nu poate fi decât acela care duce spre apărarea integrală a dreptății neamului.

Așa am crezut și mi-a rămas credința întreagă.

Lucrurile au fost văzute din prag de istorie, cuvintelor am vrut să le dau cuprins dincolo de actualitate.

Indemnului la ură am răspuns cu veșnica omenie românească, socotind că peste azi și peste con-

temporanul atât de dispus la asasinat — oucidere și morală, și fizică — trăiește trecutul, se pregătește veacul copiilor noștri, veac ale cărui ziduri nu pot fi înălțate pe temelii de dușmănie.

Aproape toate țările lumii sunt azi prezente pe câmpul de bătaie. Unde e dreptatea fiecăreia? Nu știu!

Dar știu care e dreptatea noastră.

Acolo unde noi suntem cei mulți, legați de pământ prin limbă, credință, port și tradiție, acolo dreptul nu poate fi de cât al nostru.

S'ar putea ca vremelnic cântarul dreptății să se strice.

S'ar putea întâmpla ca o vreme părți din noi sau noi toți să trecem prin încercări similare celor din epoca năvălirilor.

INSTANTANEE

Luxul la popoare

Despre bogățiile și luxul Incașilor s'a vorbit și s'au scris lucruri ce păreau din domeniul basmului. Tezaurul poporului zace încă și astăzi undeva bine ascuns în cine știe ce colț de pădure virgină a Americii. Cel puțin așa e credința. De urma acestei râvnite comori însă n'a dat nimeni până acum, deși s'au găsit — după cum era de așteptat — mulți aventurieri să-și încerce norocul. Citisem cândva adevărate minuni despre grădinile artificiale ale Incașilor, grădini cu pomi de aur și argint, cu frunzele de diamant, cu flori și fructe din pietre nestemate de toate colorile. Admitem că scriitorul a exagerat, scriptele vechi însă, care pomenesc despre acel popor nu uită să scoată în relief bogățiile, luxul, dar mai ales frumoasa viață socială ce exista la acest neam de oameni.

Fastul și lipsa cunoscute bine pe tot cuprinsul globului, par totuși a-și avea leagănul în Orientul depărtat. Indiile în primul rând prezintă contrastele cele mai mari. De o parte sărăcia poporului și de alta luxul și bogățiile maharadjahului. Tot aceeași stare de lucruri există de altfel și la Arabi, în Persia, și aproape la toate neamurile din Sudul și Estul depărtat.

La Arabi, de pildă, încă înainte de vreo mie și mai bine de ani era în floare. La nunta sultanului din Selgink, cu fata califului Mostadl, ce s'a serbat la Bagdad în anul 1807 s'au întrebuițat la desert între altele 80 mii funzi de zahăr.

Când Mohamed, sultanul din Selgink, a lăsat să execute pe unul dintre miniștrii săi, în 1154, a găsit în garderoba acestuia, între altele, 13 mii veste de culoare roșie.

Minunata moscheie pe care califul Valid al Siriei a clădit-o în Damasc la anul 711 a costat 40 milioane rulate.

Înăuntrul acestei moschei atârnavau de lanțuri masive de aur 600 lămpi din același metal, a căror lumină împrăștiu luciri atât de orbitoare încât urmașul lui pe tron a dispus să fie înlocuite cu lămpi și lanțuri de fier, pentru ca prea marea splendoare să nu turbure pe credincioșii ce se roagă.

Când împărăteasa Greciei, în anul 917, a trimis o solie la califul Mocladea din Abassid, garda personală a acestuia număra 160 mii de oameni. Afară de aceștia 40 mii de sfinți, 30 mii aturuci, 700 portari, fiecare din ei purtând costume minunate, umpleau curtea palatului. Pe apele Tigrului pluteau bărci admirabile împodobite, de asemenea palatul pe dinafară, ca și în interior era decorat cu 12.500 de covoare și fășii de mătase, brodate cu aur de cel mai mare preț. În mijlocul sălii de audiențe se afla un copac din aur masiv, cu 18 crengi mari întinse. Pe ramurile aceste mulțime de pasări cu pene scilpitoare se întreceau în cârpit, imitând foarte bine cântecul adevărat.

Prea sunt mari nepotrivirile dintre interesele popoarelor, ca ceva să mai fie imposibil.

Dar eu mă uit înapoi peste veacuri și văd un creștinism ieșit biruitor chiar prin îndelunga lui suferință; văd înălțări și coboriri de popoare, văd secole de strălucire și decădere, lupte între frați, crime, jafuri, pustiri.

Dar tot de atâtea ori apele turburi ale omenirii s'au liniștit, cumpăna drăcește aplecată într-o parte și-a regăsit echilibrul și ceea ce părea omului surprins de evenimente ca definitiv pierdut, a fost recâștigat.

Scriu începutul acesta de carte, trăind din plin tragedia transilvană, în timp ce tunul Estului bubue amenințător peste Nistru, peste Prut,

În seara de 30 Martie c. a avut loc în sala Reduta un festival muzical al studenților Academiei de Inalte Studii Comerciale, organizat de inimosul profesor al acestei instituții, d-l Ion Gherghel.

Programul bogat și variat, alcătuit din coruri, muzică de cameră, solo de voce și vioară, a dat un fericit prilej studenților să-și manifeste talentele muzicale.

Corurile, conduse de d-l prof. Gherghel, au fost un exemplu convingător de ceea ce priceperea și străduința unui om poate realiza. De obicei, la noi, coriștii n'au pregătire muzicală, ceea ce îngreunează mult sarcina dirijorului; totuși ansamblul obținut de d-l Gherghel a fost omogen și perfect adaptabil la toate intențiile conducătorului său. Interpretarea frumos stilizată mai cu seamă a ultimelor trei bucăți: La fântână de A. Bena, Cucuruz cu frunza'n sus de G. Dima și Hora Severinului de același, îndreptățește cele mai optimiste speranțe pentru viitorul acestui tânăr dar disciplinat și bine condus ansamblu.

Quartetul de Mozart care s'a executat, ne-a rezervat o altă surpriză: dintre executanții trei erau studenți, iar al patrulea profesor la Academie, d-l Ștefanovici-Svensk. Această frățească colaborare întru muzică, practică de mult în alte țări, e un îmbucurător pas înainte pe terenul educației muzicale, atât de înapoiată încă la noi.

Corect și promițător s'au manifestat cele trei soliste care au cântat bucăți de Klee, Chiriac și Brediceanu.

Conferință experimentală Teatrală despre Beethoven

Asociația Creștină a Tinerilor organizează joi, 6 Aprilie la orele 8 seara precis, o conferință experimentală extraordinară în sala „Reduta”. D-l Emanuel Clonac va vorbi despre Beethoven. Se vor face următoarele exemplificări: 1. Frühlings Sonata; d-l Ionel Geantă (violonă) d-l Mirza Șoară (pian) 2. Liedert religioase, d-l N. Secăreanu (bas) 3. Sonata appassionata, d-l C. Gheorghiu (pian). — Bilete la agenția Maria Bactla.

Kosru, regele Persiei, întreținea de obicei la palatul său 15 mii dansatoare, 6000 ofițeri de gardă, 25 mii cai de călărit și 960 elefanți. Când călărea era însoțit de 200 oameni cu narghilele și alți o mie duceau apă pentru stropit drumul.

Ecat. Pitiș

mâne poate peste Siretul Moldovei de Jos. Undeva, în paginile acestui volum, a fost prevăzută și ipoteza aceasta, ca o mustrare.

Se pot trage de aici concluzii pesimiste?

Da, dacă individul reduce nația la atât cât se poate descoperi în registrul născuților la rubrica numelui lui.

Cum, însă, registrul de stare civilă al unui neam se ține după alte legi, în care insul, cu spaimele lui, cu actele lui de auto-conservare, cu dispariția lui chiar, nu contează, să fim siguri că într-o zi apele se vor retrage în matca lor, iar supraviețuitorii vor spune, așa cum am spus și noi odată — generația asta fără copilărie:

— Și pe-aici a trecut prăpădul! Mănecele vor fi din nou sumese,

In jurul portativului

Concertul Academiei Comerciale

de Lia Busuloceanu

Expresiv și îngrijit, acompaniamentul la pian al d-rei Tețu.

Tânărul violonist Titu Gherghel a depășit stadiul promisiunilor. În interpretarea d-sale se simte de pe acum siguranță și personalitate. Ton cald, tehnica curată, frazare inteligentă, iată calități care-l vor duce, de sigur, departe.

Aplauze entuziaste au răsplătit talentul tinerilor artiști și mai cu seamă pe inițiatorul și realizatorul concertului, d-l prof. Gherghel, a cărui rodnică osteneală merită recunoștința tuturor iubitorilor de muzică.

Dela o vreme, manifestările muzicale românești se înmulțesc în orașul nostru, mai cu seamă în rândurile tineretului. Cu câtă bucurie înregistrăm audițiile sau serbările muzicale tot mai dese la școli, la uzine, la atenee populare! Parcă încep oamenii să înțeleagă neprețuita bucurie pe care le-o poate aduce muzica. O singură instituție nu se grăbește să ne arate realizările ei în această privință, și e tocmai Conservatorul de Muzică al orașului. Dar să nu pierdem nădejdea. A început să se lucreze și acolo pentru ridicarea nivelului acestui așezământ dela care ar trebui să pornească cel mai puternic și luminat imbold pentru propășirea noastră muzicală.

Din atâtea manifestări, putem trage concluzia că talente nu ne lipsesc. Ceea ce ne lipsește e o bună îndrumare și o mai largă înțelegere din partea tuturor, dacă nu pentru frumusețea în sine a acestei arte, măcar pentru marele rol social pe care îl poate îndeplini.

Turneu jubilar. Miercuri 5 Aprilie a. c. se va reprezenta în sala „Astra” o comedie satirică de mare actualitate, Fiu-meu d-l Ministru, în frunte cu marele comediant G. Timică. Bilete la agenția teatrală Maria Bactla Telefon 35-37.

Crucea Roșie

Toate infirmierele voluntare și auxiliare sanitare ale Crucii Roșii filiala Brașov, sunt rugate a se prezenta în ziua de joi 6 Aprilie a. c. orele 15,45 în sala de ședințe a Prefecturii pentru a fi prezentate A. S. I. Arhiduceasa Ileana, precum și în vederea organizării asistenței urgente impuse de timpurile de față.

PREDICI ÎN PUSTIU

Cuțul sănătății

Orice stat este obligat să lupte contra mizeriei, cauza principală a mortalității mari și a unei durate medii scurte de viață. Mizeria este un complex de factori în care intră boala, ignoranța, murdăria și lenea. De ce în Noua Zelandă, Olanda, Danemarca, Suedia, Anglia și Statele Unite este posibilă o durată medie a vieții de 63 ani, în Elveția, Germania și Canada 61 ani, în Franța și Italia 54-55 ani, iar la noi nu avem decât o medie de 42 ani, mai scurtă chiar decât în Rusia unde este o durată medie de viață de 44,5 ani?

Cine se mai indolește, că există o interdependență între starea sanitară și stările sociale? Charta individuală elaborată de biserica protestantă cere pentru fiecare familie: o casă corespunzătoare, copiii ferți de boală, educație adaptată capacităților înăscute, slujbă corespunzătoare pentru fiecare om, nivel înalt de viață. Consiliul planurilor din Statele Unite cere dreptul la muncă, alimentație, îmbrăcăminte, locuință și remunerație echitabilă pentru orice om, totodată și îngrijiri medicale fără teama invalidității, bătrâneții, mizeriei și șomajului. Nu stă în puterea noastră să împlinim această securitate a stărilor sociale, nu putem noi dela această modestă tribună nici cel puțin să facem o cât de mică reformă a Asig. sociale așa de defectoase dela noi, dar ceea ce putem să facem este o atmosferă favorabilă cultului sănătății. Și țipăm în gura mare, că a-ți îngrijit sănătatea, a nu bea și a nu fuma, a iubi soarele, mișcarea și apa, a îndrăgi sporturile, a urca des munții, a te înscrie membru al Turing-clubului Românesc spre a gusta frumusețea neîntrecută a cabanelor noastre de munte, a fi dusman al cârților de joc și al nopților pierdute, nu este numai o datorie patriotică a zilei de azi, nu este numai o recomandare excelentă medicală, ci este și un ordin dumnezelesc, căci unui templu al sufletului tău se cade să-i dai îngrijirea cuvenită. Mă gândesc când scriu aceste cuvinte la bieții orășeni. La sate se impun alte reforme: mai mult simț de curățenie, mai puțin rachiu, mai multe ferestre deschise, mai multă baie, mai multă ordine în gospodărie, mai multă atenția meselor regulate. Alături de cultul datorțiilor pentru familie, neam și patrie trebuie să ne facem și școala cultului sănătății, căci boala, ignoranța, murdăria și lenea nu mai este vicleșă ne dea cifra cea mai scăzută a duratei medii de viață în întreaga Europă.

Dr. M. Suciu-Sibianu

căm în interior baricadei unii contra altora.

În ziua aceea aș vrea să nu mai fiu, pentru că ziua aceea, ori când ar veni, m'ar găsi între baricade, adică acolo unde, într-o zi, noi toți va trebui să ne dăm mâna.

Dacă am adăugat acestei cărți și paginile unui ucenic al scrisului, n'am făcut-o fiindcă am fost convins de valoarea lor.

Maratonistul, care mai are doi kilometri de alergat, deși e extenuat, deși știe că odată ajuns la țintă va cădea definitiv, își adună, într-o supremă încordare, toate puterile.

Poate mulți din noi nu mai avem de făcut decât doi kilometri.

Prefață la volumul al 2-lea din „Pentru dreptate”.

Dintr'o arhivă secretă brașoveană

Trupe de teatru românesc

de I. Urcanu

XXXV.

Aruncând o privire retrospectivă asupra celui dintău stert de veac de viață românească pe teritoriul Transilvaniei și făcând comparație în câteva clipe numai asupra celor trăite în acest timp și între anii dinainte, îți vine să crezi că totul este de domeniul fanteziei. După loviri și maltratări pe toate terenele, să vină neamul românesc și să deschidă chiar de a doua zi toate ușile și ferestrele celei mai ideale libertăți pentru toate neamurile de aici și să le admită pe toate terenele vieții sufletești adevărată lăfăială, înseamnă mai mult decât generozitate.

Cum aş putea numi altfel funcționarea continuativă a tuturor trupelor de teatru, operă și operetă ungurești, aprobate să funcționeze chiar din primele zile ale noii administrații românești, la Cluj, Târgu-Mureș, Oradea și Brașov, după proaspăta persecuție și suprimarea oricărei mișcări teatrale românești din Transilvania?

Să ne reamintim ce s'a făcut contra Fondului de Teatru Român, contra trupelor de diletanți și contra trupelor de artiști veniți din Vechiul Regat, să comparăm apoi cu ceea ce nu numai am admis, ci am sprijinit și susținut noi, chiar cu mari sacrificii morale și materiale, numai ca să ne prezentăm în fața lumii neam civilizat și nobil.

Am susținut cu banul nostru și am ajutat opera de destrămare sufletească a neamului prin preoții Thaliei maghiare, plecând dela concepția că arta este atmosferă și nu otravă sufletească.

Iată însă că nu tot acesta era și punctul de vedere al Ungurilor.

Când, prin anul 1906, începuse în Transilvania o mișcare mai serioasă de formare a trupelor de artiști diletanți prin Zaharia Bârseanu, A. P. Bănuț, I. Băilă și alții, guvernul unguresc s'a și speriat, iar când au început să invite câte un artist, ca pe Liciu să declame la diferite serate și șezători, s'au îngrozit de sgduirile ce s'ar putea produce în echilibrul vieții statului unitar maghiar, care nu cunoștea și nu admitea decât o singură cultură pe pământul Ungariei: cea ungurească. Că s'au făcut de răs în hiperzelul lor, cum a fost în cazul Aguthei Bârseanu, ce importanță avea pentru ei?

La 25 Aug. 1906 Ministerul de Interne unguresc atrage atenția prefecturilor asupra opreliștelor severe din 1901 prin care nu se pot admite în țară artiști din Vechiul Regat. (Nr. 35/Res.).

La 14 Iulie 1907 apoi, când Zaharia Bârseanu organizează o trupă de diletanți ca să țină reprezentații în ținuturile românești, Min. de Interne ordonă să fie aspru supravegheat, ca nu cumva să fie în trupă și cetățeni străini, pe care Ord. Min. Nr. 64573/din 901 — nu-l admite pe teritoriul țării. (Nr. 557/Res. 10. VII. 907).

Nu se admit însă operele dramatice nici chiar pentru vânzare și citire.

La 18 Dec. 1907 Ministerul de Interne cu Nr. 961/Res. răspunde Prefectului: „La adresa Nr. 671 din 9 Dec. 1907 Vă anunț că piesa „Zorile” de autorul St. O. Iosif, apărută în editura

bucureșteană „Minerva”, sosită și vândută în Nov., nu este numai cu conținut ingrijorător, ci judecată din fragmentele apărute în „Gazeta Transilvaniei” din Brașov în 11 și 12 Dec. 1907 este scrisă în spirit contrar statului și națiunii maghiare.

Fiindcă Oficiul de vamă, conform pozițiilor 14 și 15 din tabloul său Nr. 2334/907 a eliberat fără piedecă 35 ex. firmei Mureșianu și 35 ex. firmei Ciurcu, Vă rog domnule Prefect să-l faceți atent din nou și foarte sever să pună sub strict control produsele venite din Vechiul Regat și în special pe cele dela „Minerva” și să-l îndrumați ca să câștige, fără amânare un exemplar din opera respectivă, pe care să ne-o trimiteți pentru control cu întoarcerea poștei”.

Prefectul trimite această adresă în copie oficiului de vamă la 21 Dec. 907. (Nr. 70 Res. — 907).

După cercetarea poemului dramatic „Zorile” de către specialiștii integrității teritoriale maghiare, Min. de Interne răspunde cu Nr. 997/Res. prefectului din Brașov că „am retras dreptul de transport cu poșta pe teritoriul țărilor coroanei ungare pentru „Zorile”, conținutul ei pervertind faptele istorice și având tendința de agitație contra națiunii maghiare”. (Budapesta, 26 Nov. 1908 ministru Andrassy). (Nr. 88/Res. — 1908).

Piese dramatice maghiare s'au jucat atâția ani pe pământul României fără niciun obstacol, iar așururile colorate cu husari și viteji unguri fălăiau pe așișierele tuturor orașelor fără a fi oprite nici din centrul Capitalei!

Transilvania și conștiința noastră națională

II.

de L. Diculescu

Reprezentanții acestei școli au trăit lumea latină, dar nu ca pe o realitate visată sau ca pe o străfulgerare poetică, ci ca pe o reală necesitate de viață.

Se avea sub ochi o realitate substanțială care purta în sine germenele unei misiuni istorice.

Acești învățați cunoscuseră direct spiritul latin, puterea romană, fiindcă ei studiaseră la Roma, la Institutul De propaganda fide.

Veniseră aici ca teologi pentru a studia cărțile sfinte. Misiunea lor era să mângâie sulețele Românilor uniți cu biserica papală. În schimb, veniți în acest mediu, avură o turburare spirituală cu totul deosebită.

Au fost prezenți la o adevărată răsturnare de idealuri și de stări sufletești. Din firi contemplative cum erau la început, simt vieța ca o agitație, ca o neliniște nescăpată ce trebuia să se rezolve în acte pozitive.

Reînțorși în țară cu imaginea măreției Romei catolice, începură să lucreze fără preget zi de zi, transformând și reformând credința pentru a deveni națională.

Activitatea acestor tineri teologi este un apostolat de patrioți care înțeleg să apropie poporul și să-l facă să cunoască adevărata și glorioasă sa istorie.

Voiesc să dăruiască conaționalilor întreaga lor capacitate de lucru destinată să limpezească până în fund aceleși probleme cunoscute și cronicarilor, dar cu criterii indiscutabil mai disciplinate și mai hotărâte.

Vieța lor e program de activitate națională și atitudinea lor spirituală numai era literară, cum se întâmplase la cronicarii moldoveni, ci de oameni ferm hotărâți să actualizeze idealurile poporului.

De altfel, sunt cei mai robusți învățați ai timpului; înainte de toate sunt filologi și apoi istorici, chiar dacă erau pregătiți cu iscusință în orice direcție culturală.

Samuel Micu, Gheorghe Șincai și Petru Ma'or, aproape toți sunt temperamente puternice de polemisti. Capul neplecat în lupta lor a fost Petru Maior cu ferecata logică a gândirii sale lingvistice.

Pentru fiecare din ei, convingerile personale erau idoli neclintiti. Trăiau ca iluminați și credința lor națională o confesau cu siguranța sfântului care simte în sine o datorie divină.

A clarifica latinitatea limbii române și a demonstra legătura noastră intimă cu istoria romană sunt înflăcăratele orizonturi ale noii școli.

Idealul latinist este un fenomen care nu se înpăimântă chiar dacă ar trebui să se dărâme toată știința care nu intra în vederile stabilite cu atâta căldură.

Se grăbesc să tipărească cărți didactice de tot felul, pentru că se gândesc la educarea tinerelor generații.

Fac gramatici, dicționare, istorii naționale și bisericești, scriu filosofie și pedagogie, înafară de aceasta, țin în lumină toate teoriile lingvistice și istorice ale învățaților străini care răspândeau idei cu totul răcite.

Răspund la fiecare fără să obosească vreodată.

O impresionantă capacitate de lucru, o vastă perspectivă de viață intelectuală sunt cu adevărat însușirile acestor oameni care ne uimesc și astăzi.

Umilii fii ai bisericii sunt cei mai mari dărâmați de teorii adverse și sunt cei mai neînfricoșăți reformatori ai gândirii filologice și istorice.

Până și scrisul lor este o teorie cu totul nouă. Vor să distrugă legile vremii dacă acestea au schimbat vreo sacră urmă romană destinată să continue nobila noastră obârșie.

După îndrăzneța concepție științifică — de fapt era națională, — istoria noastră izvorând direct din cea romană și limba trebuia să se desbrace de orice amintire străină, întrucât îi strica înfățișarea dintăi. Dacă timpul și tristele împrejurări istorice ne făcuseră să uităm câteva cuvinte latine sau din cauza diferitelor legi fonetice veșmântul primitiv al limbii nu se mai recunoștea, trebuia să se arunce totul jos și în numele latinității să se reconstruiască o limbă mai adevărată, mai curată.

Gramatica și dicționarul erau mai interesante decât graiul viu.

O logică nouă se înălțase din fulgerătoarea acțiune latinistă și toți trebuiau să se plece ca în fața unei divinități.

Mai instruiți, mai hotărâți să înfățișeze raționamentele, reprezentanții Școlii Ardelene erau destinați să devină cărmuitorii conștiinței naționale a veacului al XVIII-lea.

Îngândurați și siguri de munca lor începură să curețe limba destul de năpădită de cuvinte străine și voră să zidească o alta pe care n'o vorbea nimeni.

Acești învățați trăiesc toate exagerările umaniste.

Și dacă limba română trebuia să fie aproape aceeași limbă a strămoșilor și dacă istoria se confundă cu cea a Romei vechi, sângele nostru era cel mai curat sânge roman...

Idealul era prea frumos și realitatea era prea dreaptă pentru a renunța la ea.

Samuel Micu susținea că limba română cobora din latina clasică, Petru Maior în schimb, cu intuiția mai dreaptă și naturală chiar pentru astăzi, demonstra obârșia din latina vulgară.

— Va urma —

Prof. Oskar Wittstock : Rumăniens Dichterfürst Mihail Eminescu

Cunoscutul profesor dela Liceul „Honterus” din Brașov a ținut zilele trecute, la Sibiu, o instructivă conferință în limba germană, despre principiile poezilor noștri. Autorul lucrării despre Kogălniceanu: „Der Wegbereiter des Königreichs Rumänien”, și a scrierii „Eine Brücke von Volk zu Volk” s'a dovedit de multă vreme un însuflețit propagandist al înțelegerii spirituale dintre Români și Sașii din Ardeal.

La Sibiu, d-l prof. O. Wittstock a vorbit în cadrele Asociației Româno-Germane, obținând un frumos succes prin schițarea vieții și a activității poetice și literare a celui mai reprezentativ scriitor al nostru. Plină de vigoare și plină de coloare a fost această expunere, din care s'a desprins o adâncă pătrundere a conferențiarului în tainele laboratorului poetic și literar a lui Eminescu. Sensibilitatea eminesciană a fost scoasă în relief cu o rară pricepere, insistându-se și asupra influențelor poetice și filosofice germane, care au fructificat scrisul lui Eminescu.

Natura, iubirea și melancolia, — ce se coboară adeseori până la pesimism, sunt componentele lirice eminesciene — iar din activitatea sa de scriitor politic svăcnește, cu putere ui-

mitoare, ideea națională, la temelia căreia stă credința în puterea de viață și în viitorul strălucit al neamului românesc.

Suntem profund recunoscători d-lui prof. O. Wittstock pentru aceste juste aprecieri făcute în fața unui select public de intelectuali din Sibiu, unde înfrățirea și înțelegerea reciprocă dintre elementul român și cel german își are o tradiție adânc înrădăcinată. Nu trebuie și nu reamintim decât două nume: Mitropolitul Șaguna și Episcopul Georg Daniel Teutsch, — după cum a remarcat cu drept cuvânt, conferențiarul în introducerea sa — pentru ca să ne dăm seama ce s'ar putea înfăptui în viitor, pe teren cultural, printr'o colaborare sinceră și stăruitoare.

La sfârșit conferențiarul apreciază traducerile germane din Eminescu. Se face și o izbită exemplificare prin declamări și cântece de către elemente destoinice, fapt prin care se subliniază și mai bine concluziile conferențiarului.

I. Gh.

Coplii în actualitate

Se încheie școala

Privesc afară prin fereastra clasei. Ninge. Fulgi mărunți cad din norii plumburii ce acoperă seninul cerului. Se aștern încet formând pături albe pe întreg cuprinsul. E Martie și totuși regina împărăției albe n'a plecat de pe meleagurile noastre. E tristă acum natura. Alături și ea tristetea ei albă la tristetea evenimentelor.

Mai sunt câteva zile și școala se va încheia. Vacanța mare va începe albă, picurând fugi de nea. Câtă bucurie și câtă veselie era în alți ani la sfârșitul anului

școlar. Așteptam cu o vie nerăbdare serbarea de sfârșit de an. Știam că după ea voui avea înaintea mea o vacanță mare, plină de bucurii și soare.

Acum glasul doamnelor profesoare ce ne anunță vacanța ni se pare trist. Și este trist într'adevăr, căci nimeni nu se poate bucura de sfârșitul mult prea timpuriu al acestui an.

Dureroasele evenimente silesc încheierea anului așa de timpuriu. E durere în țară. Ostașii noștri se luptă cu bărbăție la hotare să apere moșia în timp ce mamele,

soțiile sau surorile lor înalță rugă sfântă Celui de sus pentru ocrotirea și victoria lor. Fiecare își ajută acum pe cât poate Țara. Aici în liceul nostru, cine știe, poate în clasele în care au răsunat glasuri veșele, vor fi pături albe cu răniti. Va fi albă natura și albe încăperile.

Și acelea care altădată au învățat în aceste încăperi, acasă seara vor înalța sfântă rugă pentru cei ce luptă... Va fi o vacanță tristă.

de Cristea Elena
elevă, cl. III-a, Lic. „Princ. Elena”

PAGINA MUNCITORULUI

muncă și lumină

Femeile în fabrici

Dacă vom cutreera țara în lung și în lat și o vom vizita începând de la marile fabrici și până la cel mai mic atelier industrial, vom constata cu satisfacție, că alături de bărbații muncitori, găsim și femeile care ca niște albine ostenească de dimineața și până seara pentru ca să-și câștige existența lor și a familiei, care în cele mai multe cazuri se compune din câteva vârstare sănătoase, viitori stâlpi la temelile Statului. În timp ce bărbații acestor femei românce, sângerează pentru unitatea națională, ele s'au înrolat ca niște voluntare în ogrorul muncii românești, călăuzite de conștiința lor națională, să contribuie și ele alături de bărbați la statornicia unei noi vieți economice în România de mâne. Dar aceste constatări nu le găsim numai în timp de războiu, ci chiar în timpuri normale, femeia româncă a fost alături de camarazii ei muncitori

Trebuie să recunoaștem că o-bolul muncii lor este de mare însemnătate pentru viața economică a Statului.

Aceste albine sânguitoare care aleargă și ostenească pe ogrorul muncii sunt acele care tot ele fac să se înmulțească numărul neamului nostru, în timp ce unele femei se plimbă îmbrăcate în luxul cel mai excentric, fără să-și dea seama de rosturile lor în colectivitatea națională a acestui neam. Fiecare familie de muncitor este compusă din câțiva copii pe care Dumnezeu știe cum și-i crește. Și totuși are copii.

Câtă trudă trebuie să fie pe mamele acelea care au în jurul lor o droaie de copii pe care trebuie să-i crească de pe urma agonisirii muncii ei cea de toate zilele. Dar ce lapte mari sunt acestea! Ce dovadă de a-dâncă simțire și de perfectă dare de seamă asupra rolului ei atât de important în viața neamului! Iată de ce credem de cuvință, că diferitele reviste cu preocupări femeiești, să publice alături de fotografiile vedetelor — de multe ori fără nicio însemnătate — și fotografii cu femeile care ostenească în ogrorul muncii, fotografii care, fără îndoielă, vor fi o mândrie pentru Țara Românească și o puternică afirmare a cheazăiei muncii ro-

La cripta bătrânilor luptători

de T. M. Welther

Când în țară stăpânește liniștea și belșugul și în tinda căminului tău svonesc doar măruntele griji ale zilei, când omenirea întreagă muncește domol și rodnic pentru necontenita îmbunătățire a condiției de viață, când războiul îți pare o poveste de vitejii trecute, care-ți aureolează neamul și te face să simți mândria obârșiei tale, când pe întinsurile pământului, ale mărilor și ale văzduhului pacea își flutură stăpânitoare aripile sale largi, când totul respiră liniște și plinătate, nu este lucru mare să fii om cumsecade.

Nu ai altceva de făcut decât să-ți vezi cât mai sânguinos de treabă, să-ți aduni puterile în jurul căminului și al rosturilor tale proprii, să cultivi bunele legături pe care le ai cu apropiații tăi, mai mici și mai mari, și să cauți a nu stingheri pe nimeni cu prea marele tău avânt agonisitor.

În marea cuprindere a neamului te socotești atunci ca un adevărat copil care, așteaptă să i se dea totul, cu efort și cu întârziere cât mai puțină.

Și dacă treburile nu-ți merg, uneori, din plin, dacă interesele vecinului tău sau ale colectivității îți strânge puțin cotul, atunci te superi crunt, te plângi oricui ar sta să te asculte și ești gata de reclamații și hartag.

mânești, care dă roade bune, în urma ostenerii albinelor și sânguiesc pentru a umplea stupul cu miere.

Este o sugestie de pe urmă căreia presa românească nu va culege decât laude.

Octavian Băldănescu

Așa ești tu, prietene cititor, așa suntem cu toții. Copilăria noastră nu se spulberă cu totul înaintea comisiei de recrutare, ci ea apare periodic, odată cu luminisurile de pace care albesc drumul omenirii.

Când totul merge bine, copilul pe care-l crezuserăm preschimbat în om se trezește dintr'odată și ne inundă inima și gândul cu gândureala și cu răsfățul lui. *Binele ne face copii.* Nu ne preocupă, atunci, decât liniștea și belșugul cămărilor noastre. Și pentru îndreptățirea tuturor cerințelor pe care le înfățișăm colectivității, noi ridicăm argumentul trecutelor jertfe ale străbunilor noștri. Fiecare dintre noi are pe câte cineva în *mausoleul neamului.* Amintirea oaselor care-au innălbît pe câmpul vitejeștilor bătălii de odinioară, ne umple inima de mândrie și de cutezanță.

— „Străbunul meu a murit la Plevna și tatăl a făcut din trupul său opreliște la Mărășești!”

Și neamul, recunoscător și grijuliu, stă gata să se aplece înainte-ne și să ne îndestuleze cerințele, ca unor fii de luptători jertfelnici ce suntem.

Așa suntem noi în vremile de pace.

Niște copii nesățioși și mândri de jertfa părinților lor.

Dar iată că orânda s'a stricat acum. Aripile păcii s'au prăbușit din înalțuri și pământul întreg gâlgăie în belșug de sânge voinicesc.

La fruntarii, neamul a trebuit să ridice spada și să se bată pentru pământul leagănelui său.

Copiii de ieri, oameni belșugului și ai păcii, au văzut risipindu-se temeiul răsfățatelor lor așteptări și au simțit că e rândul lor acum, să se lupte și să mcară pentru belșugul și pentru liniștea copiilor de mâne.

Neamul care i-a alintat atâtea veleturi, oblojind micile lor sgârieturi de hârjoana și de prea grabnică umblare în spre *mai bine*, neamul care s'a cutremurat și a stat gata să se aplece înaintea copiilor ce strigau numele străbunilor risipiți prin lupte, s'a ridicat împotriva rânduieilor de până acum și ascultați-l cum strigă el însuși, făcând din jertfa bătrânilor noștri un semn de datorință pentru propria noastră jertfă, pe altarele aceluiasi crez.

Astăzi nu mai suntem copii.

Neamul are nevoie de sângele și de brațul nostru. Pentru liniștea copiilor de mâne, pentru gloria străbunilor oseminte care au făcut pat desfătătorilor noastre de până acum, pentru mândria și pentru îndreptățirea zilelor ce ni le-a dat Dumnezeu, cuvine-se să ne implătoșăm inima și să stăm gata a ne zidi alătura de înaintașii noștri, la rădăcina neamului cel purtător prin lume de omenie și de adevăr.

Muncitori sunt toți cei care prin muncă cinstită câștigă existența lor și a familiei lor.

Muncitor este acela care muncește pământul (agricol), acela care muncește în atelier, fabrici, mine, (industrial) și acela care muncește cu condeiul (intelectual).

Pălăria florentină de Labiche

la secția Muncă și Lumină I.A.R.

În sala de spectacole a uzinelor I.A.R. a avut loc, duminică 2 Aprilie a.c., reprezentarea cunoscutei comedii „Pălăria florentină”, farsă în cinci acte, de Labiche.

Rezolvând toate greutățile unei complicate regii, echipa de teatru a atelierelor Montaj-Motoare a reușit să realizeze o surprinzătoare condiție artistică.

Scrisă în spiritul spumos al Francezilor, cu o scăpărătoare succesiune de situațiuni, neșitând — pe deasupra — și o extrem de bogată și de caracteristică rechizită, alegerea echipei de teatru a atelierelor Montaj-Motoare, poate fi judecată, pe drept cuvânt, temerară. Muncitorii noștri au izbutit să soluționeze toate aceste anevoințe, desvâlind o subtilitate și o intuiție de scenă, care ne deschide posibilitatea unui adevărat examen critic.

Rareori au reușit să se integreze perfect rolurilor lor, redând cu multă putere de sugesție atmosfera trecutelor vremi.

Labiche, autorul frumosului și sprințarului vodevil „Pălăria florentină”, s'a născut la Paris în anul 1815. Deși el nu depășește genul comediilor bufe, Academia Franceză îl alege membru în anul 1880. Era pe vremurile acelea când abundența și pacea se întrețeau pe cerul Franței, favorizând creațiunile de veselie și de humor.

Operele lui sunt dintr'acelea ce nu se se sting niciodată. Omenirea iubește veselia limpede și stilată a lui Eugène Labiche. Pentru aspreala zilelor de acum, evocarea splendidei sale dantelări de humor, este o terapeutică morală pe care nu e bine să o nesocotim. Despre frumoasa înfăptuire spirituală a lucrătorilor din secția Montaj-Motoare a Uzinelor I.A.R., vom reveni în curând, poposind asupra fiecărui dintre interpreți, pe măsura entuziasmului și a priceperii lor.

CISMĂRIȚA

de Sassu Ducșoara

Cum a pășit pe străzile orașului înfășurat cu cearcafuri albe, omăt argintiu, a vrăjii privirilor trecătorilor. Nu știu ce avea fata asta în felul ei de a-și legăna trestia corpului dăltuit de un artist neîntrecut, nu știu ce taină flutura în puful genelor lungi și aproape închise, că magnetizați parcă de un fluid nevăzut, studenți, ofițeri și alții, tot tineri, au pândit-o până i-au aflat culcușul. De fapt n'a fost greu, căci făptura asta atât de admirată în sinea lor de către cucoanele orașului, era rictuitoare într'un atelier mare de cismărie. Unul dintre curtezani de pe stradă, la care ea nici nu se uita, mai îndrăgnea decât ceilalți a urmărit-o

până în atelierul de rictuit, sub motiv că ar vrea să facă o comandă de fețe de pantofi și când a ieșit le-a spus prietenilor;

— Fraților e cismăriță!

— Cismăriță?

— Cismăriță! Pe cinstea mea!

Am stat până a început să lucreze.

Toată lumea i-a spus cismăriță, dar cuvintele ademenitoare picurau seara în jurul ei în drumul spre casă, ca niște ciucuri de argint. Ochii o urmăreau și-i țeseau calea cu fire nevăzute, dar ea era veșnic preocupată parcă de ceva din umbra genelor întredeschise și cismărița asta ajunsese în scurt timp

prilej de vorbă pentru o bună parte dintre orașeni.

În atelierul de rictuit era la fel de neînțeleasă. Câți băieți, lucrători și ei, în timp ce purtau cuțitele tăioase pe luciul negru al boxului, o priveau vrăjiți și căutau să intre în vorbă cu ea. Dar cismărița lucra mai departe, nevăzând parcă nimic, mânuind echerul și cuțitul cu o îndemănare recunoscută de toți.

De multe ori cărcălea cu creta pe catifeaua pielei de pe masă, șiruri de cuvinte așezate unele sub altele și lucrătorii o spionau mereu, dar zadarnic. Ea le ștergea îndată ce trebuia să părăsească masa ei de lucru. Într'o zi însă, fiind chemată grabnic de către patron, a uitat o piele scrisă pe masa de rictuit. Îndată ce a ieșit, Manea, care era mai înflăcărat după ea, a ridicat triumfător fusul de piele în-

florat cu cuvinte albe și a citit să audă toți:

„De ce răsai satul meu de departe? Vrei să te cioplești în pietrele gândului, să te ascund în vâlcele de suflet, de [carte?]”

Imi plângi în sălcii cu plete de femei, Copilăria-mi arsă'n norii de funigei, Mătăniile închinat la picioarele [Blăndului...]

Tot atelierul a hohotit ca la sfârșitul unui film comic.

— Ai văzut măi, de ce stă așa închisă în lacăte?

— Ia tacă-ți gura! Il repezi Manea, părându-i rău acum de ceea ce făcuse. Cismărița a intrat repede și a rămas o clipă pe gânduri, văzând pielea scrisă pe masă. A privit cercetător spre cei din jur și din zămbetele lor ascunse în colțul gurii, a priceput. Manea, ridicând sfios ochii spre ai ei, se înroși într'o clipă și la răspunsul dojenitor al fetei întreaga lui figură cerea iertare.

— Dina, a încercat el, chemând-o pe numele adevărat, când ai ieșit dela lucru, eu le-am citit poezia... Te rog să nu fi supărată!

— Nu Manea, nu sunt supărată! Manea a tresărit înfiorat. Așa glas cald de femeie nu mai auzise el, niciodată. Fata i-a întins mâna într'un fel mângâietor, iar bietul Manea a înțeles altceva și a plecat răzând cu gura mare până după urechi.

De atunci în fiecare zi o întreba pe cismăriță dacă nu are prea mult de lucru, să-i ajute și el.

— Nu Manea, nu am! răspundea ea limpede.

— Atunci ești supărată de ceva?

Va urma

Parchetul Tribunalului Braşov

Cererea înregistrată sub Nr. 3339/1944

Domnule Prim-Procuror,

Subsemnatul Chişpal Iosif, refugiat în comuna Gâlgău, jud. Sălaj, domiciliat în comuna Prejmer, jud. Braşov, vă rog să binevoiţi a dispune îndeplinirea formelor legale pentru reconstituirea extrasului meu de naştere şi de căsătorie.

Sunt născut în comuna Gâlgău, jud. Sălaj, la data de 20 Aprilie 1915, de religie gr. cat., din părinţii Ioan Chişpal şi Irina Chişpal născ. Cheţa, de religie gr. cat., căsătorii legitime.

Sunt căsătorit cu Pop Ana de religie gr. cat., la data de 20 Februarie 1940, în faţa Ofiţerului stării civile Gâlgău, jud. Sălaj.

Propun martori pe: Rezmüves Trajan, Braşov Str. Tâmpel 9 şi Chişpal Vasile, din Braşov, Str. Vârful cu dor.

Cu stimă:
Chişpal Iosif

Nr. 3339/1944
10 Martie 1944.

Noi, Primul-Procuror al Tribunalului Braşov,

În conformitate cu dispoziţiile art. III din Decretul-Lege Nr. 4062/940, referitor la reconstituirea actelor de stare civilă ale refugiaţilor, din 14 Decembrie 1940, invităm autorităţile şi persoanele care deţin extrasul sau alte înscrisuri referitoare la actul al cărui reconstituire se cere prin petiţiunea de mai sus, să le depună de urgenţă la acest Parchet.

Prim Procuror,
A. Pinţa
Secretar
A. Vâlceanu

Cerere înregistrată la Nr. 3970/1944

Domnule Prim-Procuror,

Subsemnatul Nichita Vasile, refugiat din comuna Nadăş, jud. Cluj, domiciliat în comuna Tîmşul de Sus, Cantonul 117 C. F. R. Jud. Braşov, vă rog să binevoiţi a dispune îndeplinirea formelor legale pentru reconstituirea extrasului meu de naştere, fiind născut în comuna Nadăş, jud. Cluj, la data de 1 Iulie 1908, de religie ortodoxă, din părinţii Nichita Dumitru şi Maria Nichita născ. Nuţ, de religie ortodoxă, căsătorii legitime.

Propun martori pe: Bogos Dumitru, din Braşov, Str. Negru Vodă Nr. 58 şi Ghiran Ana, Braşov, Str. Măcelariilor Nr. 7,

Cu stimă
Nichita Vasile

Nr. 3970
20 Martie 1944.

Noi, Primul-Procuror al Tribunalului Braşov,

În conformitate cu dispoziţiile art. III din Decretul Lege Nr. 4062/1940, referitor la reconstituirea actelor de stare civilă ale refugiaţilor, din 14 Decembrie 1940, invităm autorităţile şi persoanele care deţin extrasul sau alte acte ori înscrisuri referitoare la actul al cărui reconstituire se cere prin petiţiunea de mai sus, să le depună de urgenţă la acest Parchet.

Prim-Procuror
A. Pinţa
Secretar
A. Vâlceanu

Vase de cositor

farfurii, castroane, căni — înflorate — cumpără Muzeul „Astrei”-Braşov. De asemenea şi orice obiect vechiu din industria casnică braşovenească (scelandă în deosebi).

Parchetul Tribunalului Braşov

Cererea înregistrată la Nr. 3039/1944

Domnule Prim-Procuror,

Subsemnatul Buduşan Grigore, gardian la Penitenciarul central Braşov, cu onoare vă rog să binevoiţi a dispune îndeplinirea formelor legale pentru reconstituirea extrasului de naştere al fetiţei mele Buduşan Terezia, născută în 1939 Sept 13 în comuna Livada, jud. Someş, din părinţii Buduşan Grigore şi Susana Turî de religie gr. cat., căsătorii legitime.

Propun martori pe: Gângă Vasile şi Mohodean Vasile, gardieni la Penitenciarul central Braşov.

Cu stimă
Buduşan Grigore

Nr. 3039
8 Ianuarie 1944.

Noi, Primul Procuror al Tribunalului Braşov,

În conformitate cu dispoziţiile art. III din Decretul Lege Nr. 4062/940 referitor la reconstituirea actelor de stare civilă ale refugiaţilor din 14 Decembrie 1940, invităm autorităţile şi persoanele care deţin extrasul sau alte înscrisuri referitoare la actul al cărui reconstituire se cere prin petiţiunea de mai sus, să le depună la acest Parchet.

Prim-Procuror
I. Mihăileanu
Secretar
A. Vâlceanu

România
Corpul Portăreilor Tribunalului Braşov

Dos. No. 67/944

Publicaţiune de licitaţie

Subsemnatul Portărel aduc prin aceasta la cunoştinţa publică, că în ziua de 8 Aprilie 1944 orele 10 se va vinde prin licitaţie publică în Braşov, Şoseaua Cristianului, averea mobilă a debitorului Ing. A. Doncescu, constând din un autoturism marca «Fiat», partea mecanică a unui autocamion marca Citroën, una maşină de scris, un birou şi un dulap arhivă, pentru încasarea creanţei de 348.008 lei, dobânzi şi cheltuielii de 5000 lei, pentru despăgubirea creditorului Iosif Pop din Braşov. Licitaţia se va ţine cu bani gata. Braşov la 13 Martie 1944.

Portărel
Ionescu
Secretar
Gherman

România
Corpul Portăreilor Tribunalului Braşov

Dos. Nr. 676/943.

Publicaţiune de licitaţie

Subsemnatul Portărel aduc prin aceasta la cunoştinţa publică, că în ziua de 8 Aprilie 1944 orele 16 se va vinde prin licitaţie publică în Braşov, Str. Roşilor Nr. 25 averea mobilă a debitorului Grozea Ion din Braşov constând din 1 aparat de radio, 1 garderob, una masă pentru încasarea creanţei de 15.000 lei, dobânzi şi cheltuielii de 600 lei, pentru despăgubirea creditorului Maria Tohăneanu din Braşov. Licitaţia se va ţine cu bani gata. Braşov, la 14 Martie 1944.

Portărel
Gh. Bratu
Secretar
Gherman

Corector

caută „GAZETA TRANSILVANIEI”. Condiţiuni: cel puţin bacalaureat şi să cunoască perfect ortografia stabilită de „Academia Română”. Doritorii pot afla restul condiţiunilor la redacţie, B-dul Regele Ferdinand nr. 12.

România

Corpul Portăreilor Tribunalului Braşov

Dos. Nr. 40,944

Publicaţiune de licitaţie

Subsemnatul Portărel aduc prin aceasta la cunoştinţa publică, că în ziua de 7 Aprilie orele 16 se va vinde prin licitaţie publică în Braşov: Str. Morii Nr. 54, averea mobilă a debitorului Novac Wilhelm şi Novac Maria, constând din 1 bufet, 1 dulap, una oglindă, una masă, una perdea, 1 suport de perdea precum şi alte lucruri de casă şi mobilă, pentru încasarea creanţei de 20 000 lei dobânzi şi cheltuieli de 1200 lei pentru despăgubirea creditorului Petru Sîrăilă şi soţia din Braşov.

Licitaţia se va ţine cu bani gata. Braşov la 14 Martie 1944.

Portărel,
Indescifrabil
Secretar,
Gherman

CONVOACARE

D-nii membri ai Asociaţiei foştilor luptători din Garda Naţională Română din Ardeal şi Banat din anii 1918-19, Filiala Braşov sunt rugaţi a lua parte la adunarea generală ordinară ce va avea loc în ziua de 9 Aprilie 1944 ora 11 la „Sfat”, în conformitate cu art. 13 din statute.

Braşov, la 18 Martie 1944.

Preşedinte: ss. Al. Suru
Secretar: ss. Ioan Rogozea

Tipografia „Astra” Braşov

caută

ocenici români

Numai Asociaţiunea transilvană „Astra” ne ajută; se gândeşte cineva la asta?

„BARSANA” S. A. R. fostă A. Kocsis şi Fii Succ. S. A. fabrică de parchete şi lemnărie

Braşov, Calea Bucureştilor Nr. 35

Acţionarii societăţii sunt convocaţi în adunarea generală ordinară, la sediul social în Braşov, Calea Bucureştilor Nr. 35, pentru ziua de miercuri 5 Aprilie 1944, orele 18 p. m., pentru a delibera şi decide asupra următoarei ordine de zi:

1. Darea de seamă a consiliului de administraţie şi raportul censorilor asupra exerciţiului 1943.
2. Discutarea şi aprobarea bilanţului şi a contului de profit şi pierdere, încheiate pe exerciţiul 1943.
3. Fixarea retribuţiunilor cuvenite administratorilor şi censorilor pe exerciţiul 1943.
4. Descărcarea consiliului de administraţie şi a censorilor de gestiunea şi supravegherea lor pe exerciţiul 1943
5. Fixarea retribuţiunii cuvenite pentru exerciţiul în curs, administratorului.
6. Majorarea capitalului social.
7. Eventuale propuneri.

Pentru a participa la adunarea generală, acţionarii vor depune acţiunile lor la casa societăţii din Braşov, Calea Bucureştilor Nr. 35, până la 28 Martie 1944 inclusiv, în schimbul unei adeverinţe de primire, care va servi drept carte de legitimaţie pentru participare la adunarea generală.

În caz că adunarea generală ar fi în neputinţă de a lucra din cauza numărului insuficient al acţionarilor, adunarea va avea loc la 14 Aprilie 1944, în acelaşi loc şi la aceeaşi oră, această a doua adunare putând decide asupra ordinii de zi mai sus arătată, oricare ar fi numărul acţionarilor şi acţiunilor reprezentate de ei. Acţiunile, pentru această a doua adunare se vor depune la casa mai sus arătată, cel mai târziu până la 6 Aprilie 1944.

„BARSANA” S. A. R. Braşov
fostă A. KOCIS şi Fii S.S.A.

TIPOGRAFIA

„ASTRA”

Execută orice tipăritură sau lucrare de legătorie

Telefon 1102

Aveţi încredere într-o întreprindere curat românească.

Atelierele: Str. Lungă No. 1. (În curtea cinematografului „ASTRA”)

Abonaţilor

vă aducem aminte că nu trăim din subvenţii

VOI nu avem subvenţii deloc

S'a deschis
MAGAZINUL ROMANESC
Piaţa Libertăţii 14

ROMANESC
Piaţa Libertăţii 14

stofe, măfăsurî, tricofaje,

ciorapl, pânzefurl etc.

Telef. 2905

Lilla Măzgăreanu

Telef. 2905

Belșug de cartofi

de I. Gârbacea

— Continuare din pag. 1-a —

În cazul cartofilor, dacă anul trecut consumatorul plătea până la 20 lei kg., azi ar putea fi vânduți fără pagubă cu 5 lei. Ori prețul se menține azi la 10 lei, deci cu mult peste paritatea legală.

Un agricultor inteligent nu va duce cartofii pe câmp — afară de cei degerați sau stricați — ci va mai aștepta până prin Iunie și atunci îi va desface la orice preț. Înseamnă aceasta că până la recolta nouă din August vom avea cartofi din ce în ce mai ieftini, fără ca producătorul să fie nepărat în pagubă și spre consolarea consumatorului, care a fost mereu sub presiunea urcării prețurilor, și care ridică laudă cerului că mai poate vedea și fenomenul invers.

Nu-și poate da seama domnul inginer ce efect binefăcător are acest fenomen asupra bugetului omului modest și a muncitorului în special, și ce influență calmantă și binefăcătoare are această scădere contra căreia nu se poate lupta și nici nu trebuie să se lupte, asupra celorlalte prețuri, care prin simpatie sau imitare sunt dispuse să facă la fel.

Fasolea dela 38 lei se vinde cu 22 lei.

Nu mai departe decât situația monedei noastre, pentru care luptăm toți pe frontul intern, găsește un admirabil sprijin.

Și aș putea da relații mai detaliate în această privință.

Să mulțumim Domnului pentru bunătatea lui căci „toată darea cea bună și tot darul de sus vine”, și să ne rugăm ca anul acesta să fie tot atât de îmbelșugat, fie chiar și cu sacrificiul unor speculanți, care astăzi toamnă au cumpărat vagoane de cartofi în speranță că în această primăvară să câștige cel puțin ban la ban și care își văd speculația nereușită.

E o satisfacție pentru orice om de suflet și pentru orice cetățean de bun simț.

Câți din crescătorii de vite, care nu aveau furaj suficient și cartofi mămărungi cumpărați cu prețuri sub prețul fanului, nu gândesc la fel. Belșugul de lapte și chiar și de unt pe piața locală au același izvor. Se poate plânge cineva?

Iată pentru ce alarma dată nu e la locul ei.

Informațiuni

Abonamente de sprijin

Dr. Coriolan Băran, avocat, Timișoara Lei 3000
Ing. Gh. Brânduș, Sibiu 1000
Prof. D. Munteanu-Râmnic, București 500

I. O. V. R.

Pentru preschimbarea sau prelungirea cărților de indentitate pe C.F.R. cu reducere de 75% și a caietelor de cupoane, lumea I.O.V.R. este rugată a se prezenta biroului I.O.V.R. municipal din Piața Libertății 28, în orice zi de lucru, înainte de masă, pentru a primi informațiunile necesare.

Sala Cinema „Corso”

9 Aprilie 1944, ora 10 d-l Comandor **Dietrich Dreier**

din Marina Germană și delegat al Comandamentului suprem al Armatei germane

va conferența despre **Marina de războiu germană în campania actuală.**

Conferința va fi însoțită și de vizionarea a 3 filme sonore. Intrarea gratuită.

Cronica Războiului

Frontul diplomatic

de **Mardare Maleescu**

Situația din Italia

În privința situației din Italia ocupată de Anglo-americani este menționat un articol din presa rusească, prin care nu recunoaște acuzațiile de a sabota elementul democratic și cere ca Anglo-americani să-și revizuiască politica lor înainte de a fi prea târziu. După cum se știe, Rușii, pe lângă că au făcut un prim pas spre recunoașterea guvernului Badoglio, susțin în același timp pe Regele Victor Emanuel, insistând pe lângă partidele antifasciste, prin șeful comunistilor italieni *Ercole*, să renunțe la cererea de abdicare a Regelui. Atitudinea antimonarhică a partidelor antifasciste a fost accentuată zilele acestea de contele *Sforza*, care a cerut abdicarea Regelui și numirea unui imputernicit al acestuia până la limpezirea situației.

Situația pe fronturi

Pe frontul din Italia

nu sunt menționate activități importante. După 75 de zile dela debarcarea lor la Nettuno, Anglo-americani se află aproximativ pe aceleași poziții, în ultimele zile pierzând unele puncte avansate.

Pe frontul aerian

este menționat duelul dintre avioanele de vânătoare germane și numeroase bombardiere americane, care treceau pe deasupra Alpilor. Din cauza atacului dat de aviația germană, roiriile de bombardiere americane nu și-au putut atinge obiectivele.

Pe frontul din răsărit

sunt menționate operațiuni mai vii în sectorul din sud. Au fost respinse atacuri sovietice între Bugul inferior și Nistru, precum și între Nistru și Prut. Tot astfel au fost respinse atacurile rusești date între Prut și Jijia.

Lupte importante au fost date în regiunea Proscurov-Stanislau, unde sovieticii au fost respinși. Alte atacuri au fost respinse de către garnizoana dela Tarnopol, unde acum se dau lupte la periferia orașului.

Discursul d-lui Churchill

continuă să fie comentat de presă, deoarece, precum am remarcat la vreme înafară de unele precizuni minime, el a fost cu mult subțil așteptările opiniei publice britanice, interesată în mersul evenimentelor. S'ar putea spune că, de astădată, s'a exprimat mai clar d-l *Eden* în răspunsurile date cu prilejul interpelărilor din Camera Comunelor, deși ministrul de externe e renumit prin laconismul său, spre deosebire de primul ministru.

Tonul presei britanice și celei americane în această privință este cât se poate de semnificativ. Remarcând că tonul acestui discurs a fost slab și plictisit, un ziarist american redă felul în care primul ministru al Angliei a răspuns diferitelor interpelări în Camera Comunelor. „Răspunsurile d-lui Churchill au pricinuit o îngrijorare și mai mare printre observatorii și membrii Camerei, mai mult chiar decât în urma discursului rostit cu câteva zile mai înainte. Părând foarte obosit, primul ministru a vorbit cu o voce monotonă și lipsită de energie. Înafară de câteva promisiuni pentru reforme interne, care în fond nu era decât făgăduiala aplicării planului Beveridge pentru asigurările generale, d-sa nu a spus nimic demn de a fi reținut, fapt care a desamăgit ziarele englezești”.

Prima critică ce se aduce de presa britanică este absența amănunțelor cu privire la politica externă. Dacă ținem seamă că în acest domeniu Foreign Office — ministerul de externe englez — s'a arătat în ultima vreme depășit de manevrele americane și sovietice, această desamăgire ar putea să conțină și o bună doză de deprimare. „Manchester Guardian” de exemplu spune că, mulți dintre ascultătorii premierului britanic trebuie să fi simțit o oarecare desiluzie și nu a fost niciun moment dela începutul războiului, când poporul să fi fost cufundat în confuzie ca acum, când, pe baza declarațiilor dela Moscova, Teheran și Cairo, se credea că domnește o deplină unitate între marii aliați. În același timp „Daily Herald” subliniază că guvernul britanic ar trebui să-și definească politica externă în termeni fără echivoc.

In presa neutră

găsim de altfel aceeași notă de nemulțumire față de rostirea d-lui Churchill. Presa elvețiană scrie că „premierul britanic ar fi putut spune cetățenilor englezi ceva mai interesant” și remarcă faptul că „atunci când d-l Churchill a vorbit despre concepția și acțiunea unitară a Angliei și aliaților ei, el a trecut repede peste această problemă spinoasă, deoarece mulți

dintre ascultătorii săi doreau să audă ceva mai precis tocmai asupra acestei chestiuni.”

Un alt ziar merge până la a afirma că „d-l Churchill a căutat să ocolească problema referitoare la contradicțiile dintre pretențiile Uniunii Sovietice și Charta Atlanticului”.

Conferențele dela Moscova și Teheran

sunt luate adesea în discuție și se afirmă că ele n'au dat roadele cuvenite. Unele comentarii afirmă însă că „unitatea de vederi ar fi fost realizată, dar ea urma să se traducă în fapte. Dacă faptele nu s'au produs, ar însemna că înțelegerea s'a realizat asupra principiilor generale, dar nicidecum asupra metodelor. Se pare deci, că fiecare dintre cei trei mari aliați a înțeles să-și păstreze în această privință libertatea de acțiune, înțelegând în același timp să-și rezerve anumite inițiative individuale în problemele pe care fiecare le socotea în interesul său exclusiv. Singurele care au profitat pe dată de această libertate, până la o limită care a reușit să uimească pe ceilalți parteneri, au fost Sovietele. Politica externă a acestora, realistă, elastică și foarte adaptabilă la împrejurările exterioare, a realizat într'un timp scurt atâtea succese pur sovietice încât s'a părut la un moment dat, că ele însemnează tot atâtea goluri în blocul aliaților”.

De aci și starea de spirit încordată atât în Statele Unite, cât mai ales în Anglia. Se afirmă de unele cercuri că ritmul încet al măsurilor luate de Anglo-americani s'ar datorii în bună parte sistemului parlamentar democratic elastic și rodnic în timp de pace, dar impropriu pentru vremurile de război care cer măsuri sigure și energice, luate cu promptitudine.

Nerăbdarea Englezilor

de a cunoaște mai bine mersul evenimentelor din inși cercurile lor autorizate a mers până acolo, încât a dat loc la versiuni despre înlocuirea d-lor Churchill și Eden.

Generalul *Smuts*, președintele Uniunii Sud-Africane, este desemnat ca unul ce ar putea să înlocuiască pe d-l *Winston Churchill*. Generalul *Smuts*, folosind adeseori poziția sa pe jumătate oficială și-a permis observațiuni entuziaste pe placul publicului, care în unele momente păreau să se adeverească. Tonul exuberant al generalului sud-african și unele puncte de vedere care se contrazic cu d-l Churchill, i-au creat oarecare popularitate. De notat că cercurile cele mai competente din Berlin consideră aceste svonuri „lipsite de orice temei, subliniind faptul că și în cazul unei retrageri a d-lui Churchill, din motive de sănătate, nu s'ar modifica întru nimic actuala politică a Marii Britanii”.

În același timp la Berlin sunt produse pasagi dintr'un articol al d-lui *Sumner Welles*, care afirmă că „unitatea de vederi dintre aliați nu mai există și că pe frontul diplomatic Anglo-americanii au suferit un nou Nettuno”.

Cât privește svonurile despre înlocuirea d-lui *Eden*, ele sunt contradictorii. Pe când unii afirmă că actualul ministru de externe ar urma să plece, fiind în divergență cu conducerea guvernului, alții susțin că va pleca pentru incapacitate. În sfârșit, alte cercuri afirmă că i s'ar încredința un „nou ministru” al „Afacerilor pentru Europa” iar la externe va veni lordul *Beaverbrook*.

„GAZETA TRANSILVANIEI”

Redactor responsabil
ION COLAN

Redacția și Administrația
B R A Ș O V
B-dul Regele Ferdinand No. 12
TL 1513

Abonamentul anual Lei 400
Autorități și Societăți Lei 800
Membrii „Astrii” din
comunele jud. Brașov
și refugiații săteni din
Ardealul de Nord Lei 200